

УДК336.771.22:339.17

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/191-57>**Петрашевська А.Д.**доктор економічних наук, професор,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6199-1499>**Колонтай С.М.**кандидат економічних наук, доцент,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8699-7320>**Романюк В.К.**студент,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9278-8657>**Petrashenska Angelina**

Odesa Polytechnic National University

Kolontai Svitlana

Odesa I.I. Mechnikov National University

Romanyuk Vitaliy

Odesa Polytechnic National University

МЕТОДИ ОЦІНКИ РІВНЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Інвестування в повоєнний період є складним завданням, яке потребує ретельного аналізу та виваженого підходу. У статті розглянуто та надано характеристику методів оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів в повоєнний період, таким як кількісні та якісні. Виокремлена кожна із складових цих методів. Визначено доцільність використання комплексного підходу, який об'єднує ці методи, а також зазначено необхідність використання додаткових умов, таких як, оцінка ризиків, звірка динаміки показників та порівняння їх з показниками інших компаній в тій же галузі. Акцентовано увагу на властивостях оцінки інвестиційної привабливості підприємства в повоєнний період, таких як рівень руйнувань, відновлення інфраструктури, державна підтримка, зміна ринкового середовища, конкуренція, ризики та невизначеність.

Ключові слова: повоєнний період, економіка країни, інвестиційна привабливість, інвестування, методи оцінки.

METHODS OF ASSESSING THE LEVEL OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE ENTERPRISE IN THE POST-WAR PERIOD

The article examines and describes the methods of assessing the investment attractiveness of an enterprise, such as quantitative and qualitative. Each of the components of these methods is highlighted. The expediency of using a comprehensive approach that combines these methods is determined, and the need to use additional conditions, such as risk assessment, comparison of the dynamics of indicators and their comparison with the indicators of other companies in the same industry, is also indicated. Attention is focused on the properties of assessing the investment attractiveness of the enterprise in the post-war period, such as the level of destruction – the degree of damage to property and infrastructure can significantly affect the restoration of work and require significant investments. It is important to assess the scale of destruction, the terms and cost of restoration works; infrastructure restoration – availability of electricity, water, transport and other critical resources may be limited. It is necessary to take into account the risks of delays and additional costs associated with infrastructure restoration; government support – governments of countries affected by war often offer programs to help businesses. It is important to know about the available programs, their conditions and opportunities for receiving assistance; changing market environment – Consumer needs and expectations may change after the war. It is necessary to research new market trends and adapt your strategy to them; competition – war can lead to changes in the competitive environment. It is important to assess new competitors, their strengths and weaknesses; risks – political risks, risks of default, risks of changes in legislation may be higher in the post-war period. It is important to conduct a thorough analysis of risks and develop a plan to minimize them and uncertainty – the economic situation and political climate in the post-war period can be unstable. It is important to consider the factors of uncertainty and to respond flexibly to changes.

Key words: post-war period, country's economy, investment attractiveness, investment, evaluation methods.

JEL classification: E22, L51, L53

Постановка проблеми. Війна в Україні призвела до жахливої трагедії, забравши життя тисячі людей, спричинивши руйнування міст та інфраструктури, а також завдавши шкоди економіці країни. З економічної точки зору війна спричинила різке падіння ВВП,

зростання інфляції, дефіцит бюджету та значні втрати в інвестиційній привабливості.

Проте, війна не може тривати вічно. З часом вона закінчиться, і Україна постане перед складним, але й водночас винятковим завданням: відновлення та роз-

будови країни. Цей процес потребуватиме значних зусиль та ресурсів, а також масштабних інвестицій з боку як держави, так і приватного сектору.

Вже зараз інвестори, які вірять у майбутнє України, шукають можливості для вигідного вкладання коштів. Проте, інвестування в повоєнний період є складним завданням, яке потребує ретельного аналізу та виваженого підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що дослідження різноманітних точок зору на визначення поняття «методи інвестиційної привабливості» підприємства розглянуті у багатьох працях сучасних вчених, таких як: Роганова Г.О. [1], Степанова А., Кальний С. [2], Бурдонос Л.І., Виноградня В.М. [3], Гуляєва Н.М. [4], Недільська Л.В., Куровська Н.О. [5], але актуальним питанням є застосування зваженого сучасного підходу, який враховує особливості функціонування підприємства в умовах лімітованості інвестиційних ресурсів в повоєнний період.

Мета статті полягає в обґрунтуванні особливостей підходів до визначення методів оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємства в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів в повоєнний період.

Виклад основних результатів дослідження. Зробимо акцент на понятті інвестиційна привабливість – це інтегральний показник, який дає змогу оцінити переваги та недоліки окремих об'єктів та показує наскільки вигідно вкладати капітал у певний об'єкт з позиції конкретного інвестора, згідно зі сформованими ним критеріями.

Зазначимо, що у якості інвестиційних ресурсів можуть бути не тільки грошові кошти, а й різні цінні папери, майнові та немайнові права, рухоме та нерухоме майно, різноманітні знання, що стосуються технічної інформації, досвіду тощо.

Існує багато методів оцінки інвестиційної привабливості підприємства, які можна поділити на дві групи - кількісні та якісні.

До кількісних методів відносяться:

– Показники прибутковості – рентабельність продажів, рентабельність власного капіталу, рентабельність активів. Ці показники дають уявлення про те, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для генерування прибутку.

– Показники ліквідності – коефіцієнт поточної ліквідності, швидкий коефіцієнт, коефіцієнт абсолютної ліквідності. Ці показники дають уявлення про те, чи має підприємство достатньо коштів для покриття своїх короткострокових зобов'язань.

– Показники платоспроможності – коефіцієнт покриття боргів, коефіцієнт маневрування власними коштами. Ці показники дають уявлення про те, чи може підприємство виконати свої довгострокові зобов'язання.

– Показники ринкової вартості – співвідношення ціни до прибутку (P/E), співвідношення ціни до балансової вартості (P/B). Ці показники дають уявлення про те, як ринок оцінює підприємство порівняно з іншими компаніями.

До якісних методів відносяться:

– Якість менеджменту – досвід та кваліфікація керівництва, чітка стратегія розвитку підприємства. Цей фактор є важливим, тому що саме менеджмент

відповідає за прийняття рішень, які впливають на успіх підприємства.

– Конкурентні переваги – унікальні продукти або послуги, сильні бренди, патенти. Ці фактори дають підприємству перевагу над конкурентами і дозволяють йому генерувати більший прибуток.

– Стан галузі - перспективи розвитку галузі, рівень конкуренції. Ці фактори впливають на те, наскільки успішним може бути підприємство в майбутньому.

– Макроекономічні фактори – політична та економічна стабільність країни, рівень інфляції, процентні ставки. Ці фактори впливають на загальний діловий клімат і можуть істотно вплинути на діяльність підприємства.

Важливо зазначити, що жоден метод не є ідеальним і не може дати остаточної відповіді про інвестиційну привабливість підприємства. Тому доцільно рекомендувати використовувати комплексний підхід, який поєднує не тільки кількісні та якісні методи, а також:

– ретельний аналіз фінансової звітності підприємства;

– звірка динаміки показників протягом декількох років;

– порівняння показників підприємства з показниками інших компаній в тій же галузі;

– проведення SWOT-аналізу підприємства (метод оцінки сильних та слабких сторін, можливостей та загроз, з якими стикається підприємство);

– оцінка ризиків, пов'язаних з інвестуванням в дане підприємство;

– звернення за консультацією до фахівця з інвестицій.

Слід акцентувати увагу на особливості оцінки інвестиційної привабливості підприємства в повоєнний період, що має ряд властивостей, які не можна ігнорувати. Розглянемо їх.

По-перше, рівень руйнувань. Ступінь пошкодження майна та інфраструктури може суттєво вплинути на відновлення роботи та потребувати значних інвестицій. Важливо оцінити масштаби руйнувань, строки та вартість відновлювальних робіт.

По-друге, відновлення інфраструктури. Доступність електроенергії, води, транспорту та інших критичних ресурсів може бути обмеженою.

Необхідно враховувати ризики затримок та додаткових витрат, пов'язаних з відновленням інфраструктури.

По-третє, державна підтримка. Уряди країн, які постраждали від війни, часто пропонують програми допомоги підприємствам. Важливо знати про доступні програми, їх умови та можливості отримання допомоги.

По-четверте, зміна ринкового середовища. Потреби та очікування споживачів можуть змінитися після війни. Необхідно дослідити нові ринкові тренди та адаптувати свою стратегію до них.

По-п'яте, конкуренція. Війна може призвести до змін у конкурентному середовищі. Важливо оцінити нових конкурентів, їхні сильні та слабкі сторони.

По-шосте, ризики. Політичні ризики, ризики невиконання зобов'язань, ризики зміни законодавства можуть бути вищими в повоєнний період.

Важливо провести ретельний аналіз ризиків та розробити план їх мінімізації.

По-сьоме, невизначеність. Економічна ситуація та політичний клімат в повоєнний період можуть бути

нестабільними. Важливо враховувати фактори невизначеності та гнучко реагувати на зміни.

Враховуючи вище вказане, при оцінці інвестиційної привабливості підприємства в повоєнний період можна рекомендувати:

– проводити детальний аналіз вищезазначених факторів;

– використовувати комплексний підхід, який поєднує кількісні та якісні

Методи;

– звертати увагу на довгострокові перспективи розвитку підприємства;

– консалтинг з фахівцями з інвестицій та ризиків.

Висновки. Дослідження та вдосконалення методів оцінки інвестиційної привабливості підприємства в повоєнний період є ключовим елементом розвитку виробництва на сучасному етапі. Однак, універсальної методики, яка б дозволила врахувати усі фактори, не існує. Отже, враховуючи особливості оцінки інвестиційної привабливості підприємства в повоєнний період можна дійти висновку, що комплексна оцінка повинна складатися під впливом мезоекономічних, макроекономічних, мікроекономічних та галузевих чинників з урахуванням об'єктивних та суб'єктивних обмежень. Такий підхід допоможе потенційним інвесторам при прийнятті рішення про фінансування інвестиційних проектів.

Список використаних джерел:

1. Роганова Г.О. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу, методичні підходи. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2019. No. 4(24). P. 28–34. URL: <https://rsglobal.pl/index.php/ijite/article/view/811>
2. Степанова А., Кальний С. Інструментарій стратегічного аналізу в оцінюванні інвестиційної привабливості підприємства. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2023. № 2(223). С. 143–149. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2023/223-2/17>
3. Бурдонос Л.І., Виноградня В.М. Управління інвестиційною привабливістю підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 30(2021). С. 47–51. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-07)
4. Гуляєва Н.М. Сутнісні ознаки інвестиційної привабливості підприємства: факторна природа формування. *Вісник Запорізького національного університету*. 2012. № 1(13). С. 22–28.
5. Недільська Л.В., Куровська Н.О. Модифікація оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С. 76–82. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-12)

References:

1. Rohanova H. O. (2019) Investytsiina pryvablyvist pidpriemstv: sutnist, faktory vplyvu, metodychni pidkhody. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, no. 4(24), pp. 28–34. Available at: <https://rsglobal.pl/index.php/ijite/article/view/811>
2. Stepanova A., Kalnyi S. (2023) Instrumentarii stratehichnoho analizu v otsiniuvanni investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, no. 2(223), pp. 143–149. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2023/223-2/17>
3. Burdonos L. I., Vynohradnia V. M. (2021) Upravlinnia investytsiinoiu pryvablyvisti pidpriemstva. *Modern Economics*, no. 30(2021), pp. 47–51. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-07)
4. Huliiayeva N. M. (2012) Sutnisi oznaky investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva: faktorna pryroda formuvannia. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, no. 1(13), pp. 22–28.
5. Nedilska L. V., Kurovska N. O. (2021) Modyfikatsiia otsinky investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva. *Modern Economics*, no. 28(2021), pp. 76–82. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-12)